

TA'LIM MUASSASALARI VA KORXONALARNING STRATEGIK
HAMKORLIK MEXANIZMLARI

MAMEDOVA ADILYA ADILEVNA

Buxoro davlat texnika universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada ta'lim muassasalari va korxonalar o'rtasidagi strategik hamkorlikning zamonaviy mexanizmlari ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda oliy ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasining institutsional asoslari, hamkorlikni boshqarish modellari hamda ularning ta'lim sifati va bitiruvchilarning mehnat bozoriga moslashuvchanligini oshirishdagi roli yoritib beriladi. Tadqiqot natijalari ta'lim jarayonini mehnat bozori talablariga moslashtirish, kadrlar tayyorlash sifati va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiluvchi ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqishga yo'naltirilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim muassasalari, korxonalar, strategik hamkorlik, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasi, dual ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, kadrlar tayyorlash sifati

Ta'lim muassasalari va korxonalarning strategik hamkorligining eng muhim mexanizmlardan biri dual ta'lim tizimi hisoblanadi. Mazkur tizimda talabalarning nazariy bilimlari oliy ta'lim muassasasida berilib, amaliy ko'nikma va malakalari ish beruvchi korxonalarda shakllantiriladi. Dual ta'lim modeli talabalarga real ishlab chiqarish muhitida ishlash, zamonaviy texnologiyalar bilan tanishish va kasbiy tajriba orttirish imkonini beradi. Natijada bitiruvchilar mehnat bozoriga tayyor mutaxassis sifatida kirib keladi.

Amaliyotga yo'naltirilgan o'quv dasturlarini ishlab chiqish strategik hamkorlikning yana bir muhim yo'nalishi hisoblanadi. Bunda o'quv rejalari va fan dasturlari ish beruvchilar bilan hamkorlikda ishlab chiqiladi hamda real

ishlab chiqarish jarayonlari, zamonaviy texnika va texnologiyalar asosida yangilanadi. Ushbu yondashuv nazariy bilimlarning amaliyot bilan uyg'unlashuvini ta'minlab, ta'lim mazmunining dolzarbligini oshiradi.

Qo'shma loyihalar va startaplarni amalga oshirish hamkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Talabalar va professor-o'qituvchilar ish beruvchi korxonalar bilan birgalikda ilmiy-amaliy loyihalar, innovatsion startaplar va tadqiqot ishlanmalarini yaratadi. Bu jarayon talabalarning ijodiy va innovatsion salohiyatini rivojlantirish bilan birga, ishlab chiqarish muammolarini ilmiy yondashuv asosida hal etish imkonini beradi.

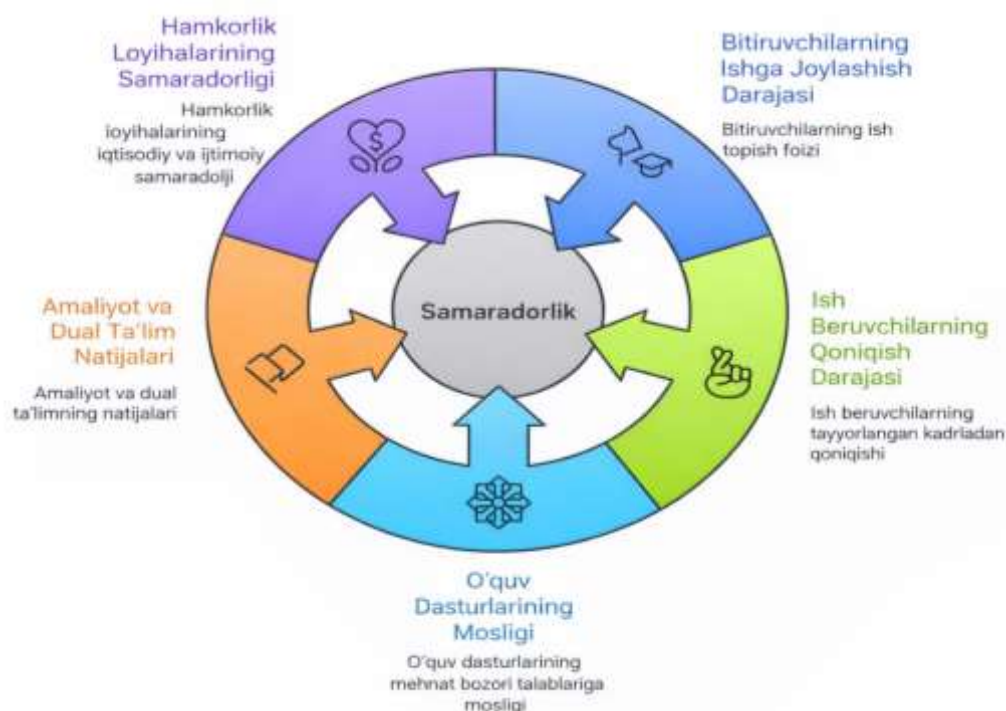
Shuningdek, ishlab chiqarishdagi yetakchi mutaxassislarni ta'lim jarayoniga jalb qilish ham samarali mexanizmlardan biri hisoblanadi. Amaliy tajribaga ega mutaxassislarning ma'ruza va seminar mashg'ulotlarida ishtirok etishi, mahorat darslari o'tkazishi talabalarning kasbiy bilimlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu esa ta'lim jarayonining amaliy ahamiyatini oshirib, talabalarni real ish sharoitlariga tayyorlaydi.

Buyurtma asosida kadrlar tayyorlash mexanizmi orqali korxonalarning aniq ehtiyojlari inobatga olinadi. Ish beruvchi korxonalar bilan tuzilgan shartnomalar asosida ma'lum yo'nalish va mutaxassisliklar bo'yicha kadrlar tayyorlanadi. Bu usul bitiruvchilarning ishga joylashish imkoniyatlarini kengaytirib, mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan mutaxassislarni yetishtirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, mazkur mexanizmlar oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchi korxonalar o'rtasidagi strategik hamkorlikni mustahkamlash, ta'lim jarayonining amaliy samaradorligini oshirish hamda bitiruvchilarning mehnat bozoriga tez va muvaffaqiyatli moslashuvini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Strategik hamkorlik samaradorligini ta'minlash uchun nazorat va monitoring tizimlarini joriy etish muhim ahamiyatga ega. Monitoring jarayonida quyidagi ko'rsatkichlarga e'tibor qaratiladi:

1-rasm. Strategik hamkorlik samaradorligini ta'minlash mexanizmi

Nazorat mexanizmlari sifatida reyting tizimi, so'rovnomalar, tahliliy hisobotlar hamda mustaqil baholash vositalaridan foydalanish mumkin. Ushbu yondashuvlar hamkorlikdagi kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchi korxonalar o'rtasidagi strategik hamkorlik kadrlar tayyorlash tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Hamkorlikni rivojlantirish orqali ta'lim mazmunini ishlab chiqarish talablari bilan uyg'unlashtirish, bitiruvchilarning bandligini ta'minlash va innovatsion salohiyatni oshirish mumkin. Shu

sababli, hamkorlik jarayonlarini baholash, monitoring qilish va nazorat etish mexanizmlarini takomillashtirish ta'lim tizimining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchi korxonalar o'rtasidagi strategik hamkorlik zamonaviy kadrlar tayyorlash tizimining ajralmas va muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Mazkur hamkorlik ta'lim jarayonini real iqtisodiyot ehtiyojlariga moslashtirish, nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish hamda bitiruvchilarning mehnat bozoriga tez va muvaffaqiyatli moslashuvini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Oliy ta'lim muassasalari tomonidan ishlab chiqarish korxonalari bilan birgalikda o'quv rejalari va fan dasturlarini ishlab chiqish, amaliyot va stajirovkalarni yo'lga qo'yish, mutaxassislarni birgalikda tayyorlash bitiruvchilarning raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi.

Shuningdek, bunday hamkorlik ish beruvchilarga malakali, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega kadrlar zaxirasini shakllantirish imkonini bersa, ta'lim muassasalari uchun esa ta'lim sifati va nufuzini oshirishga xizmat qiladi. Natijada bitiruvchilarning bandligi ta'minlanib, yosh mutaxassislarning ish joylarida moslashuv davri qisqaradi, innovatsion faoliyatni rivojlantirish va ilmiy-amaliy ishlanmalarni ishlab chiqarishga joriy etish uchun qulay sharoit yaratiladi.

Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchi korxonalar o'rtasidagi hamkorlik samaradorligini doimiy baholash, monitoring qilish va nazorat etish mexanizmlarini takomillashtirish muhim rol o'ynaydi. Hamkorlik jarayonlarining natijadorligini aniqlash, mavjud muammolarni vaqtida bartaraf etish va ilg'or tajribalarni ommalashtirish orqali ta'lim tizimining barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin. Demak, strategik hamkorlikni tizimli va uzluksiz rivojlantirish mamlakatning intellektual salohiyatini yuksaltirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash va iqtisodiyotning barqaror o'sishiga xizmat qiluvchi omil hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdurahmonov Q.X. Mehnat bozori va kadrlar tayyorlash tizimi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020.
3. Jo‘rayev R.X. Ta‘lim va ishlab chiqarish integratsiyasi asoslari. – Toshkent: Fan, 2019. – 47-56 b.
4. Saidov S.S. Oliy ta‘limda ish beruvchilar bilan hamkorlikning zamonaviy mexanizmlari // Ilmiy-texnik axborot. – 2021. – 104-108 b.
5. Mirzaahmedov A.T., Qodirov B.S. Ta‘lim va ish beruvchi muassasalar o‘rtasidagi hamkorlik: nazariy va amaliy jihatlar. – Toshkent: Universitet, 2021. – 45-52-b.
6. Rasulov D.R. Oliy ta‘lim muassasalari va korxonalar integratsiyasining innovatsion yondashuvlari. – Toshkent: Ilm-fan, 2020.
7. Karimov I.X., Tursunov S.B. Mehnat bozori talablariga mos kadrlar tayyorlashning strategik usullari. – Toshkent: Iqtisodiyot va ta‘lim, 2019. – 63-65 b.

